

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Bza

(Hely)

1943. (X. 5.)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

728.3

Hely

Idő

'1943'

Személy

Pusztuló óbudai érdekes házak

Egy híres humorista otthona

Óbudára nemsokára rá sem lehet smerni. Avval a házcsoporttal, amelyikben a híres Bródy-kávéház, Krúdy Gyula annyi magános elmerengésben átvirrasztott éjszakáinak ódon tanyája állott, kezdtek meg pár éve a rombolást. Folytatódik a lebontás, mennél jobban halad előre az új Dunahíd és feljárójának építkezése. Régi mézeskalácsos, kis cukrászda, kefekötő, hangszerész boltjai tűntek el kis terekről, rövid utcácskákból. Most már a legforgalmasabb üzleti utvonal, a Tavasz-utca egyik sorának helyén csak elfuvarozás alatt álló téglarakások meredeznek. A régi-ből új lesz. A földszintes ház téglalából kislakásos épületkolosszusok a külsőbb területen.

A néhai földesuraságról, a Zichy grófokról elnevezett utca régi házeit is kikezdték. A 13-asból már csak annyit hagytak meg, hogy az

utca felől a telek be legyen kerítve. A szomszéd is már fővárosi tulajdon és lebontásra van ítélve.

*

Erről a Zichy-utca 11. számú házról senki sem tudja már, hogy valaha igen nevezetes ember otthona volt. Régi iratokból, okmányokból rekonstruálni szoktam az azokban előforduló háztulajdonok fekvését, mostani házszámát. Az utcanevek: Pacsirtamező, Mókus, Szőlő, Szőlőkert, Timár, Cserepes, Királydomb, Serfőző, Tömlőc stb. utcanevek nem igen változtak. persze, ha még el nem tűntek a föld színéről. A házszámozás azonban a Buda szab. kir. fővárosához tartozott Ujlak határkövénél kezdődött az eggyessel és sorjában keresztül-kasul folytatódott majdnem 700-ig. Ez vala az állapot az 1838-as nagy árvíz idejében is *Privilegiált Coronális Ó-Buda Mezővárosában.*

A 118 számú Graf Lörinc-féle házat megvette Mátis Michl, tőle pedig 1819-ben az eladdig Lovasberényben lakott jómódu Saphir Gottlieb kereskedő, aki Óbudára költözvén, ottan szerzett ingatlant.

Ennek a háztulajdonosnak fia volt ama Saphir Moritz Gottlieb, aki rengeteg cikkével, tekintélyes számu könyvével a humor és satíra irodalmába örökre beírta nevét. Termékeny és igen szellemes tagja volt a korabeli német nyelven író, hazafias, magyarországi írógenerációnak.

Amennyire kiesett ma már divatból, annyira olvasott író volt nemcsak a maga korában, de még fél-századdal később is. Azonban olvasói, főleg pedig a neki tulajdonított merész tréfák és borsos viccek terjesztői, mint II. József császár udvari tréfacsinálóját állították be. Mint akinek valami udvari bolondként a császárral való mindenféle komázás meg volt engedve. Pedig Saphir, a humorista, 1795-ben született Lovasberényben, amikor a császár — már öt éve fektült a bécsi kapucinusok kriptájában. Ilyen hitelesek a számszámra kerített „Saphir-vicé” neve alatt terjesztett trágár szellemességek is!

Saphir, amikor atyja az óbudai házat megvéve, itten letelepedett, már 24 éves volt és a Pesten, gróf Festetich Károly Albert szerkesztésében megindult szépirodalmi lap, a „Pannonia” főmunkatársa lett. Hogy állandóan szülei házában lakott, vagy csak időnként volt-e annak vendége, ma már nem tudható. Tény azonban, hogy óbudai körökben élt, mert egy kis bohózatának szenvedő személyét — saját tekintélyes nagybátyja képében figurázta ki.

*

Maga az öreg ház megvan még a régi formájában, talán csak az utcai ablakkeretek cserélődtek ki. Kettős épület, a jobboldali gíblis, a bal sîma tetőszerkezetű. A kettő között van egy köcsibejáratnak, mellette a gyalogosoknak való kis kapu. Az udvar köröskörül kislakásokkal, mögötte szépen ápolt zöldeges kert. Annak hátsó kerítésfala már szemközt esik Óbuda Péter és Pál szent-

tekről elnevezett plébánia templomával és egy új utcának fog helyet adni. Itten tartózkodott tehát sokszor a maga korában az emberiséget oly sokat megnevettetett író és költő. Maró satírájával sok ellenséget szerzett magának. Kiméretlenségét azonban sok emberies vonás enyhítette: szívesen beállította szellemességét a jótékonyság szolgálatába. Az 1838-as nagy árvíz károsultjai javára Bécsben és Pesten a Redoutban nagy közönség előtt tartott humorisztikus előadásokat. A fényes anyagi sikerért fátylász zenét kapott, Pest város tanácsa pedig a csak 1832. évben az evangélikus hitre tért író *diszpolgárrá* választotta.

A változatos életű, szellemes író óbudai otthonának napjai is megvannak számlálva. Szolgáljanak e sorok legalább emlékének megőrzésére.

G. S.